

Bijeenkomst 4

Gespreksverslag bij ‘Wijzer met de meldcode’-thema:

Kennis van de meldcode

Aanwezige sectoren

- Primair onderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Wijkteam
- Veilig Thuis

Functies aanwezigen

- Aandachtsfunctionaris
- Zorgcoördinator
- Intern begeleider
- Gedragswetenschapper
- Ondersteuningscoördinator

Mijn grootste wens bij het werken met de meldcode is:

- Dat het voor iedereen duidelijk is wanneer en hoe te melden.
- Dat alle professionals de meldcode kennen en toe kunnen passen.
- Dat ik het minder spannend ga vinden te melden, en de opvolging beter is.
- Dat iedereen binnen de organisatie weet wanneer en hoe hij moet werken met de meldcode.
- Dat we er allemaal open over kunnen zijn dat werken met de meldcode nodig is en dat we erover kunnen communiceren met elkaar én met inwoners/cliënten.
- Dat het een laagdrempelig instrument wordt.
- Dat we samenwerken met andere professionals voor- en met inwoners.
- Dat de meldcode voor ouders geen ‘groot ding’ is, maar dat het duidelijk is dat het een hulpmiddel is waar ze mee ‘worstelen’.
- Dat iedereen durft- en kan bespreken wat er aan de hand is.
- Dat ik de signalen veilig kan noteren.

In het kader van de opdracht van VWS om een brede reflectie op de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te organiseren, heeft Augeo Foundation i.s.m. LVAK in het najaar van 2022 vijftien online bijeenkomsten georganiseerd. Hierin zijn we met een (wisselende) groep professionals uit verschillende beroepsgroepen in gesprek gegaan. De centrale vraag in deze sessies: ‘Hoe gaan we om met de vraagstukken die in de dagelijkse praktijk aan de orde kunnen zijn?’. Per bijeenkomst ligt de focus op één of twee van deze vraagstukken. De uniforme vraag hierbij is: ‘Hoe kunnen we op basis van ervarings- en expertkennis professionals helpen te handelen bij dit dilemma?’

Vraagstuk

‘Professionals aarzelen te lang om de meldcode op te starten.’

De gehele groep herkent het vraagstuk.

De ideale situatie

Als dit vraagstuk geen belemmering is, dan is dat op een aantal punten te merken:

- Vermoedens en signalen zouden eerder gemeld worden.
- Het is voor iedereen duidelijk wanneer de meldcode is opgestart.
- Het is duidelijk wanneer je wel/niet kunt melden.
- Ouders zijn vanaf de start goed geïnformeerd.
- Het gesprek met ouders/ de cliënt wordt vroegtijdig en laagdrempelig aangegaan.
- Onderbuikgevoelens worden besproken zonder oordeel, maar wel over wat je ziet en voelt.
- Ouders ervaren een gesprek over zorgen niet als beschuldiging maar als steun. Professionals zijn in dat gesprek niet veroordelend en plaatsen geen stempel op ouders.
- Het gesprek met ouders gaat over samen kijken wat nodig is om de veiligheid te herstellen.

Drempels

Hoe komt het dat professionals aarzelen om de meldcode op te starten? Welke drempels ervaren professionals hierbij? De volgende drempels worden genoemd:

- Ten eerste spelen **twijfels** een rol: ‘zie ik het wel goed?’ Lastig gedrag, ligt dat bij het kind zelf of ligt de oorzaak in de thuissituatie? Is hier sprake van andere waarden en normen of is het écht zorgelijk? Zeker als er vage signalen zijn, zoals bij verwaarlozing, kun je aarzelen: ‘wanneer kijk ik het nog even aan en wanneer pak ik door?’.
- Ten tweede kan de **vertrouwensband met ouders** in het geding komen. Dan is het moeilijk om ouders aan anderen over te dragen/ anderen te betrekken. ‘Ze vertrouwen ons wel, maar dat zijn weer andere mensen’. Daar komt bij dat ouders ook bang zijn dat ‘je je kind kwijtraakt’. Bovendien speelt dat er weinig vertrouwen is ‘of het gezin daarna wel goed opgepakt wordt’. Opvolging is echt niet altijd oké en dat maakt de drempel hoger.
- Bij ouders **waar al een moeizame relatie mee** is, is de drempel om zorgen te bespreken nóg hoger. Om dan de meldcode op te starten is lastig. Ook als je te lang wacht met het bespreken van je zorgen, verhoogt dat de drempel. Dat maakt het voor het gezin heel onveilig. Vanuit nieuwsgierigheid het gesprek aangaan; dit wordt door ervaringsdeskundigen gemist.
- Het kan zijn dat je **niet denkt aan het opstarten van de meldcode**, omdat je gewoon handelt als je zorgen hebt. ‘De meldcode is niet nodig als mensen open staan voor hulp, dan zet je dat gewoon in.’ Als je dan de meldcode opstart, voelt het als een zwaar traject dat je aangaat. Alleen als er duidelijk sprake is van onveiligheid dan is het evident dat je de meldcode opstart.

- Onzekerheid over het feit dat je op voorhand **niet weet wat het vervolg is**, zorgt voor aarzeling om de meldcode op te starten: 'ik begin hier aan en waar gaat het eindigen?' Het benoemen dat je de stappen van de meldcode aan het doorlopen bent maakt het spannend. Dat komt omdat het gevoel kan bestaan dat je 'door' moet. Start je de meldcode op, dan maak ben je ook verantwoordelijk voor het vervolg en kun je niet niets meer doen. Het beseft dat je de meldcode ook halverwege kunt afsluiten is niet heel erg aanwezig.
- Daaraan gekoppeld is dat veel professionals bij de meldcode **direct aan 'melden'** denken; daardoor wordt de meldcode vaak niet gezien als een laagdrempelig hulpmiddel/protocol dat helpt om samen met het gezin te kijken wat er aan de hand is en welke hulp nodig is.
- De **angst voor klachten** speelt ook een rol bij de aarzeling de meldcode op te starten.
- En tot slot: **geen goede collega om mee te sparren**. 'Als je het alleen moet doen, ben je minder geneigd de meldcode er bij te pakken.' Het is dus belangrijk om de stappen van de meldcode samen te kunnen doorlopen en overleg mogelijk is.

De weg naar de nieuwe werkelijkheid

De deelnemers is gevraagd twee goede ideeën te noemen waar zij verder mee kunnen tijdens hun werk. Dit is gericht op het vraagstuk dat centraal staat in de bijeenkomst.

- Vanuit Veilig Thuis: voorlichting geven over de werkwijze.
- Werken aan de vertrouwensrelatie met partners en voorlichting geven over je werkwijze en taken. Daarmee normaliseer je de meldcode in de samenwerking.
- Ook intern normaliseren in de structuur van de organisatie: collega's ondersteunen door goed voor te lichten over de stappen die zij moeten zetten. Ervaringsverhalen van ervaringsdeskundigen zijn een goed voorbeeld. Binnen de organisatie regelmatig positieve ervaringen delen en regelmatig het gebruik ervan evalueren.
- Naar inwoners/cliënten normaliseren: 'zo werken wij'. Breder hierover communiceren, waardoor de lading anders wordt. Benoemen dat je inzet op hulp i.p.v. op melden. En vanaf de start van het contact te vertellen: 'veiligheid is een onderdeel van ons werk'.
- Daaraan is ook verbonden: eerder en laagdrempeliger het gesprek met de cliënt/de ouders aangaan. Vanaf de start praten over 'hoe gaat het bij jullie thuis?' Daarin ook oordeelvrij en nieuwsgierig zijn. En aangeven dat je mogelijk anderen moet betrekken in dit proces, op momenten dat je zelf niet weet wat je moet doen.
- Aandachtsfunctionaris aanstellen.
- De naam meldcode positief hernoemen, bijvoorbeeld hulpcode. Bedenk vooraf hoe je het wilt noemen. Ook een woord als kindermishandeling anders noemen/uitleggen.
- Alles documenteren om hier op terug te kunnen vallen bij twijfel. Tegen belemmering 'angst voor klacht', maar ook voor ouders is het dan helder.

Wat neem je mee uit deze bijeenkomst en ga je morgen al in de praktijk brengen?

- De meldcode normaliseren door in de intake met nieuwe ouders / het startgesprek met nieuwe cliënten informatie te delen en te vertellen dat het in onze structuur zit. In de schoolgids opnemen dat we met de meldcode werken.
- Met het team de naam meldcode veranderen.
- Tijdens de intake met nieuwe gezinnen het gesprek over veiligheid in de breedste zin van het woord aangaan.
- Aandacht hebben op minder prominente vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling door meer uit te vragen.
- Bedenken wat het jezelf oplevert als je de meldcode doorloopt. Het hebben van structuur in onveilige situaties is waardevol. Daar zit mogelijk ook nog winst. De angst ombuigen naar iets waar je wat aan hebt.

